

VEILIGHEID EN CRIMINALITEIT IN HET BUITENGEBIED

R.S. Croll

Helaas krijgen veel terreinbeheerders te maken met allerlei vormen van ongewenst gedrag in hun gebied. Het laten slingeren of dumpen van afval zijn daar voorbeelden van, maar ook doen zich allerlei vormen van vandalisme voor. De bedreiging van de sociale veiligheid van de bezoekers en het voorkomen van criminaliteit in het buitengebied kunnen de beheerders van bos- en natuurgebieden grote zorgen baren.

Rotzooi

Afvaldumping is een veelvuldig probleem. Niet alleen recreanten, maar ook omwonenden en bedrijven uit de omgeving willen nog wel eens gebruik maken van de mogelijkheid om spullen en materialen, die ze kwijt willen ergens op een terrein of in een bos te lozen. Iedereen kent wel het beeld van een bosrand, waarin een afgedankte koelkast, TV, accu of oude matras is aan te treffen. Afvalheffingen in nabij gelegen gemeenten kan bewoners brengen tot dit dumpen, ook wel aangeduid als 'afvaltoerisme'.

Ook vernielingen kunnen ernstige vormen aannemen. Hekken, borden, paaltjes, banken en dergelijke kunnen worden gesloopt of in de brand gestoken. Graffiti kunnen zorgen voor bekladding van allerlei objecten, zoals informatiepanelen. Het is raadzaam dat soort vernielingen zo spoedig mogelijk ongedaan te maken, omdat een beschadigd of beklad object (kennelijk) uitnodigt tot verdere beschadiging of bekladding.

... en erger

Naast dit 'materieel ongerief' bestaat het probleem van de sociale hinder en overlast. Groepen jongelui kunnen rustzoekende wandelaars hinderen met hun gettoblaster of jonge paartjes lastig vallen. Ook komt het regelmatig voor dat verschillende recreanten het elkaar lastig maken en agressief worden: een rustige sportvisser ziet zijn vissen verstoord

door een speedboot of jetskiër, een hondenbezitter laat zijn viervoeter los op een groep rustende vogels, waardoor ook de vogelaar, die deze vogels observeert, wordt getergd. Gevoelens van onveiligheid kunnen veroorzaakt worden door diefstal van fietsen of inbraak in auto's. Een bezoeker, in wiens auto op een parkeerplaats bij een bos of natuurgebied blijkt te zijn ingebroken, zal dit gebied minder snel opnieuw bezoeken. Als een degelijk gebied daardoor de naam van 'onveilig' krijgt, zal ook het bezoek in het algemeen afnemen. Hetzelfde geldt als een dergelijk gebied gebruikt wordt voor drugshandel of bijvoorbeeld dienst

De Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht spant zich ondermeer in als immateriële belangenbehartiger voor het justitieel handhaafbaar toezicht in de natuur. De leden zijn voornamelijk boswachters en jachtopzichters met buitengewone opsporingsbevoegdheid. Foto: Jean Pierre Reijnen.

doet als homo-ontmoetingsplaats.

Een ander probleem in bos- en natuurgebieden vormen stroperij en houtroof voor de open haard. Vergelijkbaar met de stroperij is het vissen zonder visakte. Vooral de meer professionele stropers deinzen er niet voor terug om toezichthouders, boswachters of passanten die hen op hun gedrag aanspreken, te intimideren en te bedreigen.

De Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht (vroeger de Nederlandse Vereniging van Jachtopzichers genaamd) spant zich ondermeer in als immateriële belangenbehartiger voor het justitieel handhaafbaar toezicht in de natuur. De leden zijn voornamelijk boswachters en jachtopzichers met buitengewone opsporingsbevoegdheid (de zogenaamde groene BOA's). Het ledenaantal is inmiddels net beneden de 1.000 gezakt. Dat betekent dat de gemiddelde terreineigenaar in Nederland steeds minder bereid is om buitengewone opsporingsbevoegdheid voor zijn medewerkers aan te vragen.

Taak van overheid...

Handhaving van de rechtsorde is een kerntaak van de (rijks)overheid. De overheid is primair verantwoordelijk voor de veiligheid tijdens onze wandeling in het bos- of natuurgebied. De aandacht voor de problematiek op het platteland blijkt het in de praktijk, dat wil zeggen wat de verdeling van de budgetten betreft, te moeten afleggen tegen de grote-steden-problematiek. Diezelfde (rijks)overheid heeft echter wel een bescheiden alternatief gecreëerd, namelijk de mogelijkheid voor terreinbeheerders en -eigenaars om zelf opsporingsbevoegdheid voor een werknemer aan te vragen. Voor het van kracht worden van de nieuwe Politiewet 1993 heetten die 'onbezoldigd ambtenaren van rijks- of gemeentepolitie'. Zij waren altijd en overal bevoegd om op te treden.

Tegenwoordig heten zij buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). Deze functionarissen zijn niet voor alle wetten en alle terreinen bevoegd.

Terreinbeheerders kunnen niet volstaan met domweg te verwijzen naar de stelling dat rechtshandhaving een over-

heidstaak is. Te veel terreineigenaars en -beheerders doen dat. Op zich is dat wel begrijpelijk, omdat het verkrijgen van een aanstelling tot buitengewoon opsporingsambtenaar veel moeite, tijd, aandacht en dus geld kost. Het is bovendien kostbaar om de kwaliteiten van deze werknemer op peil te houden (wets- en rechtskennis, schietvaardigheden, conflictbeheersing, etc.), hem te voorzien van een adequate uitrusting (zoals verbindingsmiddelen), vervoermiddel en dergelijke.

In de praktijk van alle dag doen zich veel problemen voor. Zelfs zo veel dat uit een recent onder alle leden van de Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht uitgevoerde enquête blijkt dat meer dan 25 % van de leden binnen nu en de komende vijf jaar verwacht te zullen (moeten) stoppen. Bijna 80 % voelt zich sedert de nieuwe wetgeving in 1993 beperkt in bevoegdheden, geweldsmiddelen, etc. met als gevolg dat zij zich minder in staat achten adequaat te kunnen optreden. Het kan niet anders zijn dan dat dit ook zijn weerslag heeft op het animo van werkgevers om buitengewone opsporingsbevoegdheden voor hun medewerkers aan te vragen. Zoals gezegd daalt het aantal groene BOA's.

Mogelijke oplossing

De NVvN vindt dat er een en ander dient te veranderen. Het belangrijkste is dat de jachtopzichers, bos-, duin- en natuurwachters meer ingebed moeten worden in de politieorganisatie. Dat kan bijvoorbeeld door hen, eventueel na aanvullende scholing, vrijwillig ambtenaar van politie te maken. Daarmee krijgen zij weer de opsporingsbevoegdheden ex artikel 141 Sv van de "onbezoldigde" van weleer.

Tijdroevende wetswijziging lijkt hier niet voor nodig. Wel is er een breed gedragen beleidswijziging nodig. Deze aanpak heeft onder meer tot resultaat dat:

- op vrij gemakkelijke wijze wordt voorzien in bevoegdheden, identiteitsbewijs, bewapening, toegang tot informatie, het politiecommunicatienet, opleiding, adequate werknemersverzekering, WA-verzekering, voor een burger herkenbare uniform-

kenmerken, etc., een en ander conform de hiervoor bestaande regelgeving;

- de regiefunctie van de politie op hoofdlijnen voor opsporing en handhaving volledig wordt hersteld;
- de kosten van training, toetsing en communicatie voor rekening van de rijksoverheid komen, terwijl het vijfjaarlijkse examen voor het te vernieuwen getuigschrift BOA (kosten werkgever) kan komen te vervallen.

De rijksoverheid zal moeten worden gestimuleerd om op korte termijn te bewerkstelligen dat maximaal gebruik kan worden gemaakt van alle ruimte die de huidige BOA-regeling toelaat.

De terreinbeherende organisaties moeten blijven zorgen voor handhavend toezicht. Door een nieuwe regeling, waarbij een aanstelling op grond van art. 141 Sv. (algemene opsporingsbevoegdheid) herkrege wordt, en door een landelijke financiële regeling moet worden bewerkstelligd, dat het voor terreinbeheerders aantrekkelijk blijft (of weer wordt) om actief handhavende jachtopzichers, bos-, duin- en natuurwachters aan te stellen.

R.S. Croll is voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht.